

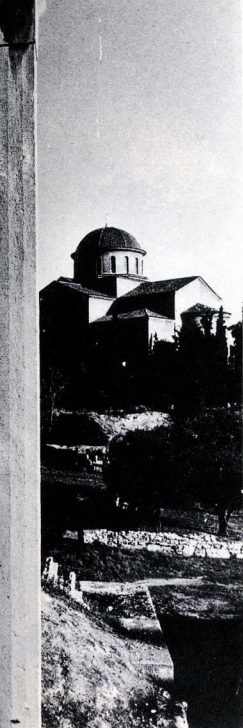
Μαργκερίτ Γιουσενάο

Ἡ Παναγιά ἡ Χελιδονοῦ

Ὁ καλόμενος Θεράπων εἶχε σταθεῖ στὰ νιάτα του ὁ πιὸ πιστὸς μαθητὴς τοῦ μεγάλου Ἀθανάσιου. Ἦταν κακὸτροπος, αὐστηρὸς, γλυκὸς μόνον μὲ τὰ πλάσματα στὰ ὁποῖα δὲν ὑποπτευότανε τὴν παρουσία δαιμόνων. Στὴν Αἴγυπτο εἶχε ἀναστήσει μοῦμιες καὶ τοὺς εἶχε κηρύξει τὸ εὐαγγέλιο· στὸ Βυζάντιο εἶχε ἐξομολογήσει αὐτοκράτορες· εἶχε ἔρθει στὴν Ἑλλάδα ὀδηγημένος ἀπὸ ἓνα ὄνειρο, μὲ τὴν πρόθεση νὰ ἐξορκίσει ἐκεῖνη τὴ γῆ πού θριασκόταν ἀκόμα κάτω ἀπὸ τὶς γητεῖες τοῦ Πανός. Φλογιζόταν ἀπὸ τὸ μῖσος ὅταν ἐβλεπε τὰ ἱερὰ δένδρα ὅπου οἱ χωρικοί, πού τοὺς εἶχε χτυπήσει πυρετός, κρεμοῦσαν κουρέδια ἐπιφορτισμένα νὰ ριγοῦνε στὴ θέση τους στὸ παραμικρότερο φῶσμα τοῦ δειλινοῦ, τοὺς φαλλοὺς πού μῆζαν ὀρθοὺς στὰ χωράφια γιὰ νὰ υποχρεῶνουν τὸ χῶμα νὰ δίνει σοδεῖες, καὶ τοὺς θεοὺς ἀπὸ πηλὸ πού κουρινιάζαν μέσα στὶς κόγχες τῶν τοίχων καὶ στὶς γούρνες τῶν πηγῶν. Εἶχε χτίσει μὲ τὰ χέρια του μιὰ στενόχωρη καλύβη στὶς ὀχθές τοῦ Κηφισοῦ προσέχοντας νὰ μὴν χρησιμοποιεῖ ἄλλο ἀπὸ εὐλογημένα ὑλικά. Οἱ χωρικοὶ μοιραζόνταν μαζί του τὴ φτωχὴ τους τροφή, ἀλλὰ παρόλο πού ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἄχροϊ, χαλκοπράσινοι κι ἀποθαρρημένοι ἀπὸ τὶς πεινὲς καὶ τοὺς πολέμους πού τοὺς εἶχαν τσακίσει, ὁ Θεράπων δὲν κατάφερνε νὰ τοὺς γυρίσει πρὸς τὸ μέρος τοῦ οὐρανοῦ. Λάτρευαν τὸν Ἰησοῦ, τὸν Υἱὸ τῆς Μαρίας, πού ἦταν ντυμένος στὸ μάλαμα ὡς τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιο, ἀλλὰ ἡ ἀγύριστη καρδιά τους ἔμενε πιστὴ στὶς θεότητες πού φωλιάζουν στὰ δέντρα ἢ ξεπηδᾶν ἀπὸ τὸ θράσιμο τῶν νερῶν. Κάθε βράδυ, στὰ πόδια τοῦ πλάτανου πού ταν ἀφιερωμένος στὶς Νύμφες, ἀποθέτανε μιὰ γαβάθα μὲ γάλα ἀπὸ τὴ μοναδικὴ κατοῖκα πού τοὺς ἔμενε. Τ'ἀγόρια ξεγλιστροῦσαν τὰ μεσημέρια κάτω ἀπὸ τὶς συστάδες τῶν δέντρων γιὰ νὰ παραφυλάξουν αὐτὲς τὶς γυναῖκες μὲ τὰ μάτια ἀπὸ ὄνυχια πού τρέφονταν μὲ θυμὰρι καὶ μέλι. Ἐθραζε ὁ τόπος, παντοῦ, ἀπὸ κείνες τὶς θυγατέρες τῆς σκληρῆς καὶ ξερῆς γῆς, ὅπου αὐτὸ πού ἄλλου σκορπίζεται σὲ ἀχλύ σ'αὐτὴν ἐπαίρνε ἀμέσως μορφή καὶ οὐσία ἀλήθειας. Ἐβρίσκαν τὰ πατήματά τους μέσα στὴ λάσπη τῶν πηγῶν καὶ ἡ λευκότητα τῶν κορμιῶν τους ὑπερδεύονταν ἀπὸ μακριὰ μὲ τὴ μαρμαρυγὴ τῶν βράχων. Τύχαινε, μάλιστα, κάποια λαβωμένη Νεραίδα νὰ ζεῖ μέσα στὸ κακοπλανισμένο δοκάρι πού συγκρατοῦσε μιὰ στέγη, καὶ τὴ νύχτα τὴν ἀκούγαν νὰ παραπονιέται ἢ νὰ τραγουδᾷ. Σχεδὸν κάθε μέρα, γητεμένα ζωᾶ χάνονταν στὰ βουνὰ καὶ μόνον μετὰ ἀπὸ μῆνες ὀλόκληρους ἐβρίσκαν ἓνα μικρὸ σωρὸ ἀπὸ κόκαλα. Οἱ Πονηρὲς παίρνανε τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὰ πήγαιναν νὰ χορεύουν στὸ χεῖλος τοῦ γκρεμοῦ· λαφροπάτητες, δὲν ἀγγίζαν τὴ γῆ ἀλλὰ ἡ ἄβυσσος κατάπινε τὰ βαριὰ μικρὰ σώματα. Ἡ τότε, κάποιο νέο ἀγόρι πού ἀκολουθοῦσε τὰ χνάριά τους ροβόλαγε δίχως ἀνάσα ἀπὸ τὸ βουνό, τρέμοντας ἀπὸ πυρετὸ γιατί εἶχε πιεῖ τὸ θάνατο μὲ τὸ νερὸ μιᾶς πηγῆς. Μετὰ ἀπὸ κάθε καταστροφὴ ὁ καλόμενος Θεράπων ἐδεῖχνε τὴ γροθιά του στὰ δάση ὅπου κρύβονταν οἱ Κατάραινες ἀλλὰ οἱ χωρικοὶ συνέχιζαν ν'ἀγαποῦνε ἐκεῖνες τὶς δροσερὲς νεραίδες τὶς σχεδὸν ἄορατες καὶ τοὺς συγχωροῦσαν τὰ κρίματά τους ὅπως συγχωρᾶνε τὸν ἥλιο πού ἀποσυνθέτει τὸ μυαλὸ τῶν τρελῶν, τὸ φεγγάρι πού θυζαίνει τὸ γάλα τῶν ἀποκοιμισμένων μανάδων καὶ τὸν ἔρωτα πού τόσο μάς κάνει νὰ υποφέρουμε.

Ὁ καλόμενος τὶς φοβόταν σὰ μιὰ ἀγέλη λύκαινες καὶ τὸν ἀνησχοῦσαν σὰν ἓνα κοπάδι πόρνες. Ποτὲ ἐκεῖνα τὰ ὁμορφα ἐντικά δὲν τὸν ἄφηναν σὲ ἡσυχία· τὴ νύχτα ἐνίωθε πάνω στὸ πρόσωπό του τὴ ζεστὴ τους ἀνάσα σὰν τοῦ μισοεξημερωμένου ζώου πού τριγυρνᾷ ἐπιφυλακτικὸ μέσα σ'ἓνα δωμάτιο. Ἀν ριψοκινδύνευε νὰ περάσει τὴν ἐξοχὴ μὲ μετὰληψη γιὰ κάποιον ἄρρωστο, τὶς ἀκούγε νὰ τροχάζουν ἰδιότροπες καὶ ὀρμητικὲς σὰ νέες κατοῖκες. Ἀν, παρὰ τὶς προσπάθειές του, τοῦ τύχαινε ν'ἀποκοιμηθεῖ τὴν ὥρα τῶν

προσευχών, έρχονταν και του τραβούσαν άθωά τα γένια. Δέ δοκίμαζαν νά τόν σαηνένψουν γιατί τόν έθρισκαν άσκημο, κωμικό και παραπολύ γέρο μέσα στά τραχιά ρούχα του από καφέ χοντρόμαλλο, και παρά τήν όμορφιά τους δέν ζυπνούσαν μέσα του καμιά άκαθαρτή επιθυμία, γιατί ή γύμνια τους τόν άπωθούσε σάν τή χλωμή σάρκα τής κάμπιας, τό λείο δέρμα του φιδιού. Τόν βάζανε μολα-ταύτα σέ πειρασμό, γιατί κατάνταγε ν' άμφιβάλλει γιά τή σοφία του Θεού πού είχε πλάσει τόσα άχρηστα και θλαθερά πλάσματα, σάν νά μήν ήταν άλλο ή Δημιουργία από ένα μοχθηρό παιχνίδι μέ τό όποιο Αυτός διασκεδάζε. Ένα πρωί, οι χωρικοί βρήκαν τόν καλόγερο τούς άπασχολημένο νά κόβει τόν πλάτανο τών Νυμφών και λυπηθήκαν διπλά, γιατί από τή μιá μεριά φοβόντουσαν τήν έκδίκηση τών νεράιδων πού θά φευγαν παίρνοντας μαζί τους τίς πηγές, και από τήν άλλη εκείνος ό πλάτανος σκίαζε τήν πλατεία όπου μαζεύονταν γιά νά χορεύουν. Άλλά δέν έκαναν κανένα παράπονο στόν άγιο άνθρωπο, από φόβο μήπως έρθουν σέ ρήξη μέ τόν Πατέρα πού είναι στόν ούρανό και μοιράζει τή βροχή και τόν ήλιο. Σωπάσαν, και τά σχέδια πού έκανε ό καλόγερος γιά νά εξοντώσει τίς Νύμφες ένθαρρύνθηκαν άπ' αύτή τή σιωπή.

Δέν έθγαινε πιά χωρίς δυό πυριτόλιθους κρυμμένους στά φαρδομάνικά του, και τό θράδυ, κλεφτά, όταν κανέναν χωριάτη δέν φαινόταν στήν έρημη έξοχή, έβαζε φωτιά σέ μιá γέρικη ελιά πού ό κουφαλισμένος κορμός της τού φαινόταν νά κρύβει θεές, ή σ' ένα λεπασμένο νεαρό πεύκο πού τό ρετσίνι του έχυνε χρυσό δάκρυ. Μιά γυμνή φόρμα ξεφύγευε άπ' τό φύλλωμα κι έτρεχε νά συναντήσει τίς συντροφισσές της, άκίνητες μακριά σά σκιαγμένες ελαφίνες, και ό άγιος καλόγερος χαϊρόταν πού κατάστρεφε μιá από τίς κρυφώνες του Κακού. Παντού φύτευε σταυρούς, και τά νεαρά θεία ζώα λάκιζαν μακριά από τόν ίσκιό εκείνης της θεϊκής άγχόνης, αφήνοντας γύρω από τό καθαγιασμένο χωριό μιá όλοένα και άχε-νάστερη ζώνη από σιωπή κι από μοναξιά. Άλλά ό άγιάνας συνέχιζε βήμα πρós βήμα πάνω στις πρώτες πλαγιές του βουνού πού άμύνονταν έχοντας σά σύμμαχους τ' άγκαθωτά βάτα και τίς τρομερές σάρκες και όπου είναι δυσκολότερο νά κυνηγήσεις θεούς. Τέλος, κυκλωμένες από τήν προσευχή και τή φωτιά, άδυνατισμένες από τήν έλλειψη πρόσφορων, στερημένες από τόν έρωτα από τότε πού τά παλικάρια του χωριού είχαν άρχίσει νά τίς αποφεύγουν, οι Νύμφες ζήτησαν καταφύγιο σ' έναν έρημο λόγγο, όπου μερικά όλόμαυρα πεύκα, φυτεμένα σ' ένα άργιλώδες χώμα, σέ έκαναν νά σκεπτείς μεγάλα πουλιά πού άρπάζονταν από τό κόκκινο χώμα μέ τίς δυνατός τους άρπάγες κι ανάδευαν μέσα στόν ούρανό τίς χίλιες λεπτές άκριες του άετίσιου πτερωμάτός τους. Οι νερομάνες πού άνάβρυζαν εκεί, κάτω από τούς σωρούς τίς άμορφες πέτρες, ήταν πολύ ψυχρές γιά νά τραθήξουν τίς πλύστρες και τούς βοσκούς. Μιά σπηλιά έχασκε καταμεσής της πλαγιάς ενός λόφου, πού δέν μπορούσε νά μπεί μέσα της παρά από ένα άνοιγμα τόσο άκριβώς πλατύ όσο γιά ν' άφήνει πέραςμα σ' ένα και μόνο σώμα. Από πάντα, οι Νύμφες καταφεύγαν εκεί τά βράδια πού ή καταιγίδα τάραζε τά παιχνίδια τους, γιατί φοβόντουσαν τή βροντή σάν όλα τά ζώα του δάσους, και ήταν εκεί πού κοιμόνταν τίς νύχτες πού δέν είχε φεγγάρι. Νεαροί βοσκοί ίσχυρίζονταν πώς είχαν γλιτρήσει μέσα σ' αύτή τή σπηλιά θάζοντας σέ κίνδυνο τή σωτηρία τους και τό σφρίγος της νιότης τους και δέν έσωζαν νά μιλάνε γιά κείνα τά γλυκά κορμιά πού μόλις και διακρίνονταν μέσα στά δροσερά σκό-τη, και γιά κείνα τά μαλλιά πού πιότερο μάντευες παρά άγγιζες. Γιά τόν καλόγερο Θεράποντα αύτή ή σπηλιά, ή κρυμμένη μέσα στήν πλαγιά του θράχου, ήταν σάν ένας καρκίνος βυθισμένος μέσα στο ίδιο του τό βυζί, και όρθός στά ριζά της κοιλιάς, μέ σηκωμένα τά χέρια, άκίνητος γιά ώρες όλόκληρες, παρακάλαγε τόν ούρανό νά τόν βοηθήσει νά εξοντώσει τά επικίνδυνα κείνα απο-μεινάρια της ράτσας τών θεών.

Ένα θράδυ, λίγο μετά τό Πάσχα, ό καλόγερος μάζεψε τούς πιό πισ-τούς και τούς πιό σκληρούς από τό ποιμνίο του. Τους έφοδιασε μέ κασμάδες και φανούς, όπλιστηκε μ' έναν Έσταυρωμένο και τούς όδήγησε μέσ άπ' τό δαίδαλο τών λόφων στά χαύνα σκοτάδια τά γε-

μάτα χυμό, ανυπόμονος μὴν καὶ πάει χαμένη ἐκεῖνη ἡ μαύρη νύχτα. Ὁ καλόγερος Θεράπων στάθηκε μπροστὰ στὴν εἰσοδο τῆς σπηλιάς καὶ δὲν ἄφησε τοὺς πιστοὺς νὰ τρυπώσουν μέσα, ἀπὸ φόβο μήπως μποῦνε σὲ πειρασμό. Μέσα στὴν πηχτὴ σκιά ἀκούγες νὰ γουργουράνε οἱ πηγές. Ἐνας ἀσθενικός θύρῳθος ἐπαλλε γλυκὸς σὰν τὸν μπᾶτῃ μέσα ἀπὸ τὸν πευκνά· ἦταν ἡ ἀναπνοὴ τῶν ἀποκοιμισμένων Νυμφῶν, ποὺ ὀνειρεύονταν τὴ νιότη τοῦ κόσμου, τοὺς χρόνους ὅπου ὁ ἄνθρωπος δὲν ὑπῆρχε ἀκόμα καὶ ὅπου ἡ γῆ δὲ γεννοῦσε παρὰ τὰ δέντρα, τὰ ζῶα καὶ τοὺς θεοὺς. Οἱ χωρικοί ἀνάψαν μιὰ μεγάλη φωτιά ἀλλ' ἀναγκάστηκαν νὰ παραιτηθοῦν γιατί δὲν καigoτάν ὁ βράχος. Ὁ καλόγερος πρόσταξε ν' ἀραιώσουνε γύψο, νὰ κουβαλήσουνε πέτρες.

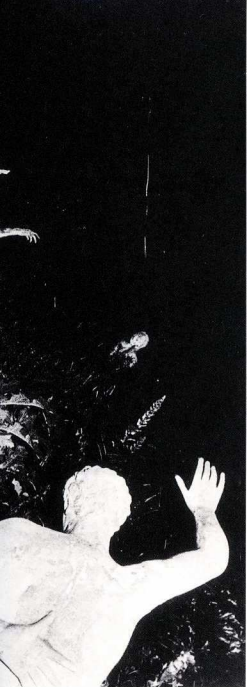
Στὶς πρώτες λάμψεις τῆς αὐγῆς εἶχαν ἀρχίσει νὰ χτίζουν μιὰ μικρὴ ἐκκλησιά κολλημένη στὸ πλευρὸ τοῦ λόφου, μπροστὰ στὸ ἀνοιγμα τῆς καταραμένης σπηλιάς. Οἱ τοῖχοι τῆς δὲν εἶχαν στεγνώσει ἀκόμα, ἡ στέγη δὲν εἶχε μπεῖ καὶ ἔλειπε ἡ πόρτα, ἀλλὰ ὁ καλόγερος Θεράπων ἤξερε ὅτι οἱ Νύμφες δὲν θὰ δοκίμαζαν νὰ ξεφύγουν περνώντας μέσα ἀπ' αὐτὸν τὸν ἱερὸ χώρο, ποὺ εἶχε ἤδη ἀγιάσει καὶ εὐλογῇ. Γιὰ μεγαλύτερη ἀσφάλεια εἶχε μπῆξει στὸ βάθος τοῦ ἐκκλησιοῦ, στὸ σημεῖο ὅπου ἀνοίγονταν τὸ στόμα τοῦ βράχου, ἓνα μεγάλο Χριστὸ ζωγραφισμένο πάνω σ' ἓνα ἑλληνικὸ σταυρὸ καὶ οἱ Νύμφες, ποὺ δὲν καταλάβαιναν παρὰ τὸ χαμόγελο, ὀπισθοχωροῦσαν μὲ φρίκη μπροστὰ σὲ κείνη τὴν εἰκόνα τοῦ Ἑσταυρωμένου. Οἱ πρώτες ἀχτίδες τοῦ ἡλίου ἀπλώνονταν δεξιὰ μέχρι τὸ κατώφλι τῆς σπηλιάς· ἦταν ἡ ὥρα ποὺ οἱ ἄμειρες εἶχαν συνηθίσει νὰ βγαίνουν γιὰ νὰ τρυγᾶνε ἀπὸ τὰ φύλλα τῶν γειτονικῶν δέντρων τὸ πρῶτο γεῦμα τους ἀπὸ δροσιά· οἱ αἰχμάλωτες ἐκλαίγαν μὲ λυγμούς, ἱκετεύαν τὸν καλόγερο νὰ τὶς βοηθήσει καὶ μέσα στὴν ἀθωότητά τους τοὺ τὰ ζῶνε, ἀν δεχότανε νὰ τοὺς ἐπιτρέψει νὰ φύγουν, τὸν ἔρωτᾶ τους. Ὅλη τὴν ἡμέρα καὶ μέχρι τὸ βράδυ συνεχίστηκαν τὰ ἔργα καὶ εἶδαν δάκρυα νὰ στάνε ἀπὸ τὴν πέτρα, ἀκούσαν θηξίματα καὶ βραχνές κραυγὲς ὅμοιες μὲ τὸ παράπονο λαθωμένων ζώων.

Τὴν ἄλλη μέρα ρίξαν τὴν ὀροφὴ καὶ τὴ στόλισαν μ' ἓνα μπουκέτο λουλουδιῶν· στερεώσαν τὴν πόρτα καὶ γύρισαν μέσα στὴν κλειδαμὴ ἓνα μεγάλο σιδερένιο κλειδί. Εἰκὴν ἐκεῖ τὴ νυχτιά, κουρασμένοι οἱ χωρικοὶ ξανακατέβηκαν στὸ χωριό, ἀλλὰ ὁ καλόγερος Θεράπων κοιμήθηκε κοντὰ στὸ ἐξωκλῆσι ποὺ εἶχε ὀρθώσει, καὶ ὅλη τὴ νύχτα ὁ θρήνος τῶν φυλακισμένων του τὸν ἀγαλλίαζε σὲ τέτοιο βαθμὸ ποὺ δὲν μπορούσε νὰ κοιμηθεῖ. Ἦταν πονετικός μολαταῦτα, γιατί λυπόταν ἓνα ποδοπατημένο σκουλήκι ἢ τὸ κοτσάνι ἐνὸς λουλουδιοῦ ποὺ ἔσπαγε τὸ ράσο του καθὼς περνοῦσε, ἀλλὰ ἦταν σὰν τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἀγαλλιά, γιατί ἔχει χτίσει μέσα σὲ δυὸ τοῦβλα μιὰ φωλιά μὲ νιογέννητες ἐχιδνες.

Τὴν ἐπομένη, οἱ χωρικοὶ φέραν κονιά καὶ πέρασαν μέσα καὶ ὅξω τὴν ἐκκλησιά ποὺ πῆρε τότε τὴν ὄψη μιᾶς ἀσπρῆς περιστέρας κουρνιασμένης στὴν ἀγκάλῃ τοῦ βράχου. Δυὸ χωρικοὶ, λιγότερο φοβηταῖοι-ρηδες ἀπὸ τοὺς ἄλλους, τόλμησαν νὰ μποῦν στὴ σπηλιά γιὰ ν' ἀσπρίσουν τὰ ὑγρὰ καὶ πετρώδη τοιχώματά της, ἔτσι ὥστε τὸ νερὸ τῶν πηγῶν καὶ τὸ μέλι τῶν μελισσῶν νὰ πᾶσουν ν' ἀναβλύζουνε στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ὠραίου ἀντρου συντηρώντας τὴ ζωὴ τῶν γυναικῶν-νεραίδων. Εἰσαθεννικές οἱ Νύμφες δὲν εἶχανε πιά τὴν ἀπαραίτητη δύναμη γιὰ νὰ φανερωθοῦν στοὺς ἀνθρώπους· μὲ κόπο μάντευσε δῶ κι ἐκεῖ ἀκαθόριστα μέσα στὸ μισοσκόταδο ἓνα συσπασμένο νεαρὸ στόμα, δυὸ εὐθραυστα ἱκετευτικά χέρια ἢ τὸ ὥχρὸ ρόδο ἐνὸς μαστοῦ. Ἡ ἀκόμα, περνώντας πάνω στὶς ἀνωμαλίες τοῦ βράχου τὸ χοντρὸ δάχτυλό τους ἀσπρισμένο ἀπὸ τὸν ἀσβέστη, οἱ χωριάτες νιώσανε ποῦ καὶ ποῦ νὰ ξεφεύγουν μαλλιά μετὰ ξίνα ποὺ ριγοῦσαν σὰν αὐτὰ τὰ πολυτρίχια ποὺ φυτρώνουν στὰ ἔρημα καὶ ὑγρὰ μέρη. Τὰ ἀδυνατισμένα κορμιά τῶν Νεραίδων ἀποσυντίθονταν σὲ ἀχνὸ ἢ ἐτοιμάζονταν νὰ τριφτοῦνε σὲ σκόνῃ σὰν φτερά μιᾶς νεκρῆς πεταλούδας· βογκοῦσαν πάντα, ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ προσέξεις γιὰ ν' ἀκούσεις ἐκεῖνο τ' ἀσθενικὸ παράπονο· κιάλος, δὲν ἦτανε πιά παρὰ θρηνοῦσες ψυχῆς Νεραίδων.

Ὅλη τὴ νύχτα, ὁ καλόγερος Θεράπων φύλαξε τὴ σκοπιά τῆς προσευχῆς στὴν εἰσοδο τῆς σπηλιάς σὰν ἓνας ἀναχωρητὴς μέσα στὴν

έρημο. Χαιρόταν όταν σκεφτόταν πώς πριν απ'τό νέο φεγγάρι οι θρήνοι θά'χανε πάψει και πώς οι πεθαμένες από την πείνα Νύμφες δε θά'τανε πιά άλλο από μιὰ ακόλαστη ανάμνηση. Παρακαλούσε νά'ρθει γρήγορα ή στιγμή που ό θάνατος θά λύτρωνε τις φυλακισμένες του, γιατί είχε αρχίσει άθελά του νά τις λυπάται, και μεμφοταν τόν έαυτό του γιά κείνη την ταπεινωτική άδυναμία. Κα- νείς δέν άνέβαινε πιά ως αυτόν: τό χωριό του φαινότανε τόσο μα- κρινό σά νά θρισκόταν στην άλλη άκρια του κόσμου· στίς απέναντι πλαγιές της κοιλάδας δέν έθλεπες άλλο από κοκκινόχωμα, πεύκα και ένα μονοπάτι μισοκρυμμένο κάτω από χρυσές βελόνες. Δέν άκουγες άλλο από κείνον τό ρόγχο που όσο πήγαινε κι άδυνάτιζε, και τόν ήχο τόν όλοένα και πιό βραχνό των ίδιων των προσευχών του.

Τό θράδυ εκείνης έκει της ήμέρας είδε μιά γυναίκα στο μονοπάτι νά'ρχεται πρós τό μέρος του. Περιπατούσε μέ χαμηλωμένο κεφάλι, λίγο σκυφτή· ή κάπα και ή μαντίλα της ήτανε μαύρες αλλά μιá μυστηριακή λάμψη έφεγγε μέσ'άπό τό σκοτεινό ύφασμα σά νά'χε ριζεί τη νύχτα πάνω στο πρωινό. "Αν και ήταν πολύ νέα, είχε τη σο- βαρότητα, την άργη κίνηση, την αξιοπρέπεια μιás πολύ γερασμέ- νης γυναίκας και ή γλύκα της ήταν ή γλύκα που έχει τό ώριμο τσα- μπί και τό ευωδιαστό άνθος. Περνώνας μπροστά από τό έγκλημα κοιτάξε προσεκτικά τόν καλόγερο, που ταράχτηκε μέσα στίς προ- σευχές του.

—Αυτό τό μονοπάτι δέν οδηγεί πουθενά γυναίκα, της είπε.

Από πού έρχεσαι;

—Από την Άνατολή, σάν τό πρωί, είπε ή νέα γυναίκα. Και τί κάνεις έδώ γερο-καλόγερε;

—Έχτισα μέσα σ'αυτή τη σπηλιά τις Νύμφες που έξακολουθούσαν νά μολύνουν τόν τόπο, είπε ό μοναχός, και στο άνοιγμα του άντρου έχτισα μιá εκκλησιά που δέν τολμούν νά διασχίσουν γιά νά ξεφύγουν, γιατί είναι γυμνές, και μέ τόν τρόπο τους φοβούνται τό Θεό. Περιμένω νά πεθάνουν μέσα στη σπηλιά τους από την πείνα κι από τό κρύο και όταν γίνει αυτό, ή γαλήνη του Θεού θά βασιλέ- ψει στους άγρούς.

—Ποιός σου λέει ότι ή γαλήνη του Θεού δέν άπλώνεται και στίς Νύμφες όπως στίς ελαφίνες και στα κοπάδια τις γίδες; άποκρίθηκε ή νέα γυναίκα. Δέν ξέρεις ότι στα χρόνια της Δημιουργίας ό Θεός έχασε νά δώσει φτερά σ'όρισμένους άγγέλους, που έπεσαν πάνω στη γή κι έγκαταστάθηκαν μέσα στα δάση όπου σχημάτισαν τό γέ- νος των Νυμφών και των Πανών; Και άλλοι έγκαταστάθηκαν πάνω σ'ένα θουό, όπου γίναν θεοί όλύμπιοι. Μήν ύμνεις, σάν τους ειδωλολάτρες, τό δημιούργημα σέ βάρος του Δημιουργού, αλλά και μή σκανδαλίζεσαι από τό έργο Του. Και νά εύχαριστείς τό Θεό από την καρδιά σου που έπλάσε την Άρτεμη και τόν Απόλλωνα.

—Τό πνεύμα μου δέ φτάνει τόσο ψηλά, είπε ταπεινά ό γέρος μονα- χός. Οι Νύμφες ταράζουν τό ποιμνίό μου και βάζουν σέ κίνδυνο τη σωτηρία του γιά την όποία εύθύνομαι μπροστά στο Θεό, και γι'αυτό, άν χρειαστεί, θά τις καταδιώξω μέχρι την Κόλαση.

—Και αυτός ό ζήλος θά σου καταλογιστεί, τιμέ καλόγερε, είπε χα- μογελαστά ή νέα γυναίκα. Άλλά δέ θλέπεις τρόπο κανένα γιά νά συμβιβάσεις τη ζωή των Νυμφών μέ τη σωτηρία του ποιμνίου σου; Ή φωνή της ήταν γλυκιά σά μουσική φλογέρας. Άνήσυχος ό καλό- γερος έσκυψε τό κεφάλι. Ή νέα γυναίκα άκούμπησε τό χέρι της πά- νω στον ώμο του και του είπε σοβαρή:

—Καλόγερε, άσε με νά μωύ σ'αυτή τη σπηλιά. Άγαπή τις σπηλιές και πονάω αυτούς που γυρεύουν σ'αυτές καταφύγιο. Μέσα σέ μιá σπηλιά έφερα τό παιδί μου στον κόσμο και σέ μιá σπηλιά τό έμψι- στεύτηκα στο θάνατο, γιά νά ύπομείνει τη δεύτερη γέννηση και την Άνάσταση.

Ό άναχωρητής παραμέρισε γιά νά την άφήσει νά περάσει. Χωρίς διαταγή προχώρησε πρós τό άνοιγμα της σπηλιάς που έκρυβε ή άγία Τράπεζα. Ό μεγάλος σταυρός έφραζε τό κατώφλι της. Τόν παραμέρισε μαλακά σάν ένα οικείο αντικείμενο και γλίστρησε μέ- σα στο άντρο.

Μέσ'άπ' τό σκότη άκούστηκαν στεναγμοί πιό διαπεραστικοί, τιτιβί-

σματα καὶ σὰν φτεροκοπήματα. Ἡ νέα γυναίκα μιλοῦσε στὶς Νύμφες σὲ μιὰ ἀγνωστὴ γλῶσσα, ποὺ ἴσως ἦταν ἡ γλῶσσα τῶν πουλιῶν ἢ τῶν ἀγγέλων. Σὲ ἓνα λεπτὸ ξαναφάνηκε δίπλα στὸ μοναχὸ ποὺ δὲν εἶχε σταματήσει νὰ προσεύχεται.

—Κοίτα καλὸγερε, τοῦ'πε, καὶ ἀφουγκράσου.

Ἀμέτρητες ἀδύναμες στριγκιῖδες κραυγὲς ἐξέφευγαν κάτω ἀπὸ τὸ μανδύα της. Τὸν παραμέρισε κι ὁ καλὸγερος εἶδε ὅτι στὶς πτυχὲς τοῦ φορεματός της κρύβονταν ἑκατοντάδες μικρὰ χελιδόνια. Ἄνοιξε διάπλατα τὰ χέρια σὰ μιὰ γυναίκα ποὺ προσεύχεται καὶ μ'αὐτὴ της τὴν κίνηση ἔδωσε τὸ πέταγμα στὰ πουλιά. Τότε μίλησε, καὶ ἡ φωνὴ της ἦτανε καθαρὴ σὰν τὸν ἦχο μιᾶς ἀρπας:

—Πηγαίνετε, παιδιὰ μου.

Ἐλευθερωμένα τὰ χελιδόνια ἔσκισαν τὸ θραδινὸ οὐρανὸ σχεδιάζοντας μὲ τὰ ράμφη καὶ τὰ φτερά τους σημεῖα ἀνεξήγητα. Ὁ γέροντας κι ἡ νέα γυναίκα τὰ παρακολούθησαν γιὰ ἓνα λεπτὸ μὲ τὸ θλέμμα, κατόπιν ἡ ταξιδιώτισσα εἶπε στὸν ἐρημίτη:

—Θὰ ξανάρχονται κάθε χρόνο καὶ θὰ τοὺς δίνεις ἀσυλο μέσα στὴν ἐκκλησιά μου. Ἀντίο, Θεράπων.

Καὶ ἡ Μαρία ἔφυγε ἀπ'τὸ μονοπάτι ποὺ δὲν πήγαινε πουθενά, σὰ γυναίκα ποὺ λίγο ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ ἀν τελεῖωνουν οἱ δρόμοι, ἀφοῦ ἔχει τὸν τρόπο νὰ περπατᾷει στὸν Οὐρανὸ. Ὁ καλὸγερος Θεράπων κατέθηκε στὸ χωριὸ καὶ ὅταν ξανανέβηκε τὴν ἐπομένῃ νὰ λειτουργήσει, ἡ σπηλιὰ τῶν Νυμφῶν ἦταν κεντημένη ἀπὸ χελιδονοφιλίες. Ξανάρχονταν κάθε χρόνο καὶ πηγαينوέρχονταν μέσα στὴν ἐκκλησιὰ ταῖζοντας τὰ μωρά τους ἢ στερεώνοντας τὰ σπίτια τους ἀπὸ λάσπη, καὶ συχνὰ ὁ καλὸγερος Θεράπων σταματοῦσε τὶς προσευχὲς του γιὰ νὰ παρακολουθήσει μὲ τρυφερότητα τοὺς ἔρωτες καὶ τὰ παιχνίδια τους, γιατί αὐτὸ ποὺ ἀπαγορεύεται στὶς Νεραίδες ἐπιτρέπεται στὰ χελιδόνια.

(Μετ. Ἰωάννα Χατζηνικολή)

—Εὐχαριστοῦμε τὴν κ. Ἰωάννα Χατζηνικολή γιὰ τὴν ευγενικὴ παραχώρηση τοῦ διηγήματος της Μ. Γιουρσενάρ, ἀπὸ τὴ συλλογὴ «Διηγήματα τῆς Ανατολῆς», ποὺ ἐκδόθηκε στὰ Ἑλληνικά τὸ 1980.

— Ἡ εἰκονογράφηση προέρχεται ἀπὸ τὸ λεύκωμα τοῦ Πλ. Ριβέλλη «Ερεῖπια», ἐκδ. Φωτοχώρος/Φωτογραφικὸς Κύκλος, Ἀθῆνα 1992.